

ច្បាប់

ស្តីអំពី

គណបក្សនយោបាយ

ជំពូកទី ១

បទបញ្ញត្តិទូទៅ

មាត្រា ១.

ច្បាប់នេះមានគោលដៅកំណត់បែបបទ និងលក្ខខណ្ឌនៃការបង្កើតការចុះបញ្ជី និងការធ្វើសកម្មភាពរបស់គណបក្សនយោបាយក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

មាត្រា ២.

គណបក្សនយោបាយ គឺជាក្រុមមនុស្សដែលមានគំនិត និងឆន្ទៈស្របគ្នា ហើយរូបរម្មគ្នាដោយស្ម័គ្រចិត្តតាមកិច្ចសន្យាបង្កើតឡើងនូវអង្គការមួយដែលមានលក្ខណៈអចិន្ត្រៃយ៍ និងស្វ័យភាព ដើម្បីចូលរួមក្នុងធានានយោបាយជាតិតាមរបបប្រជាធិបតេយ្យសេរីពហុបក្ស ដោយការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌ស្របតាមការកំណត់នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងច្បាប់ពាក់ព័ន្ធជាធរមាន ។

មាត្រា ៣.

គ្រប់គណបក្សនយោបាយត្រូវមានទីស្នាក់ការកណ្តាលនៅរាជធានីភ្នំពេញ ឬទីរួមខេត្ត ក្រុង នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

មាត្រា ៤.

គ្រប់គណបក្សនយោបាយមានសិទ្ធិស្មើគ្នា ក្នុងការទទួលបុព្វសិទ្ធិ និងការយកចិត្តទុកដាក់ដោយស្មើភាពគ្នាពីរាជរដ្ឋាភិបាល និងអាជ្ញាធរគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ ។

មាត្រា ៥.

ការចូលជាសមាជិករបស់គណបក្សនយោបាយណាមួយ គឺជាការជ្រើសរើសផ្ទាល់ខ្លួនដោយសេរីរបស់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរគ្រប់រូប ។ គ្មានជនណាម្នាក់មានសិទ្ធិបង្ខំអោយគេចូលជាសមាជិកគណបក្សនយោបាយណាមួយឡើយ ។

គ្មានជនណាម្នាក់ត្រូវបានគេដកហូតសិទ្ធិក្នុងការអនុវត្តសិទ្ធិពលរដ្ឋ សិទ្ធិនយោបាយ ឬសិទ្ធិវិជ្ជាជីវៈ ដោយសារមូលហេតុជននោះជាសមាជិក ឬមិនមែនជាសមាជិករបស់គណបក្សនយោបាយណាមួយ ដែលបង្កើតឡើងដោយស្របច្បាប់នោះទេ ។

មាត្រា ៦.

គ្រប់គណបក្សនយោបាយមិនត្រូវធ្វើសកម្មភាពណាមួយដូចខាងក្រោមនេះ :

- ១-ធ្វើអោយមានអបគមន៍ ដែលនាំអោយអន្តរាយដល់ឯកភាពជាតិ និងបូរណភាពដែនដី ។

២-ធ្វើវិទ្ធករណាប្រឆាំងនឹងរបបប្រជាធិបតេយ្យសេរីពហុបក្ស ដោយប្រើប្រាស់មធ្យោបាយហិង្សាក្នុង គោលបំណងដណ្តើមអំណាច ។

៣-បង្កើតកងកំលាំងប្រដាប់អាវុធ ។

មាត្រា ៧.

គ្រប់គណបក្សនយោបាយមិនត្រូវស្ថិតនៅក្រោមចំណុះ ឬការបង្គាប់បញ្ជារបស់គណបក្សនយោបាយបរទេស ឬរបស់រដ្ឋា ភិបាលបរទេស ។

មាត្រា ៨.

ការចុះបញ្ជីគណបក្សនយោបាយជាសមត្ថកិច្ចរបស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ ។

ជំពូកទី ២

ការបង្កើតគណបក្សនយោបាយ

មាត្រា ៩.

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរចំនួនយ៉ាងតិច៨០នាក់ ដែលមានអាយុយ៉ាងតិច១៨ឆ្នាំ ហើយដែលមានទីលំនៅជាអចិន្ត្រៃយ៍នៅ ក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា មានសិទ្ធិផ្តើមគណបក្សនយោបាយមួយបានដោយគ្រាន់តែជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅ ក្រសួងមហាផ្ទៃ ។ ក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវឆ្លើយតបជាលាយលក្ខណ៍អក្សរថា បានទទួលសេចក្តីជូនដំណឹងនេះក្នុងរយៈពេល យ៉ាងយូរ១៥ថ្ងៃ ។ បើប្រសាករណ៍កំណត់១៥ថ្ងៃ នេះត្រូវចាត់ទុកថា បានទទួលសេចក្តីជូនដំណឹងនេះ ។

គណបក្សនយោបាយ ដែលទើបផ្តើមបង្កើតត្រូវធ្វើការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងគណៈកម្មាធិការបណ្តោះអាសន្នដែលមាន សមាជិកយ៉ាងតិច៧រូប ហើយដែលម្នាក់ៗមានអាយុយ៉ាងតិច២៥ឆ្នាំ សំរាប់រៀបចំបែបបទ និងបំពេញលក្ខខណ្ឌនៃការសុំចុះ បញ្ជីគណបក្សនយោបាយតាមការកំណត់ដូចមានចែងក្នុងជំពូកទី៥នៃច្បាប់នេះ ដើម្បីទទួលសុពលភាព ។

ទោះបីមិនទាន់ទទួលសុពលភាពក៏ដោយ ក្នុងរយៈពេលនេះ គណបក្សនយោបាយអាចលើកផ្នែកនៅទីស្នាក់ការរបស់ ខ្លួនបាន ។

មាត្រា ១០.

គណបក្សនយោបាយនីមួយៗ ត្រូវរៀបចំលក្ខខណ្ឌនិងគោលនយោបាយសំខាន់ៗជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ដែលមាន ចំណុចសំខាន់ៗយ៉ាងតិចណាស់ដូចខាងក្រោមនេះ ៖

- ក.លក្ខខណ្ឌ៖ ត្រូវមាន ៖
  - ១-ឈ្មោះជាអក្សរពេញ អក្សរកាត់ និងសញ្ញាសំគាល់ ។
  - ២-អាស័យដ្ឋាននៃទីស្នាក់ការកណ្តាល ។
  - ៣-កាលបរិច្ឆេទនៃការបង្កើតគណបក្សនយោបាយ ។ កាលបរិច្ឆេទគណបក្សនយោបាយនេះមិនត្រូវជាន់ លើថ្ងៃបុណ្យជាតិ និងអន្តរជាតិ ។
  - ៤-វិធានការស្តីពីការបញ្ចូលជាសមាជិកភាព និងការបណ្តេញចេញពីសមាជិកភាព ។
  - ៥-សិទ្ធិ និងភារកិច្ចរបស់សមាជិក ។

- ៦-រចនាសម្ព័ន្ធថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមបន្តបន្ទាប់ ។
- ៧-សមត្ថកិច្ចនៃអង្គការនានារបស់គណបក្សនយោបាយ ។
- ៨-បែបបទនៃការជ្រើសរើស និងដកហូតមុខងាររបស់សមាជិកគណៈកម្មាធិការនាយក ។
- ៩-ការកំណត់អំពីការប្រជុំសាមញ្ញ នៃអង្គការនានារបស់គណបក្សនយោបាយ ។
- ១០-ចំនួនសមាជិកចាំបាច់ "កូរ៉េម" ដែលត្រូវចូលរួមក្នុងអង្គប្រជុំនៃអង្គការនានារបស់គណបក្សនយោបាយដើម្បីអោយអង្គប្រជុំនោះយកជាការបាន ។
- ១១-ហិរញ្ញវត្ថុ និងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់គណបក្សនយោបាយ ។
- ១២-វិធានការស្តីពីការរំលាយគណបក្សនយោបាយ និងការចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់គណបក្សនយោបាយនៅពេលត្រូវរំលាយ ។
- ១៣-វិធានស្តីពីការធ្វើវិសោធនកម្មលក្ខន្តិកៈគណបក្សនយោបាយ ។

ខ.គោលនយោបាយ និងកម្មវិធីនយោបាយសំខាន់ៗត្រូវចែងអំពីគោលដៅ និងវត្ថុបំណងរបស់គណបក្សនយោបាយ ។

មាត្រា ១១.

គ្រប់គណបក្សនយោបាយត្រូវមានឈ្មោះ និងសញ្ញាសំគាល់តាមការកំណត់ដូចខាងក្រោម :

- ១-ឈ្មោះជាអក្សរពេញ ជាអក្សរកាត់ និងសញ្ញាសំគាល់របស់គណបក្សនយោបាយត្រូវតែខុសគ្នាពីឈ្មោះ ជាអក្សរពេញ ឬអក្សរកាត់ និងសញ្ញាសំគាល់របស់គណបក្សនយោបាយនានា ។
- ២-ឈ្មោះរបស់គណបក្សនយោបាយ ដែលទើបបង្កើតថ្មីមិនត្រូវធ្វើឡើងដោយ គ្រាន់តែកែសំរួលបន្តិច បន្តួចនៅលើឈ្មោះគណបក្សនយោបាយនានា ។
- ៣-សញ្ញាសំគាល់របស់គណបក្សនយោបាយមិនត្រូវចំលង ឬយកតាមសញ្ញាជាតិរូបភាពតំណាងអោយ សាសនា ប្រាសាទអង្គរវត្ត ឬព្រះនាយាស័ក្ខណ៍ ឬរូបសំណាករបស់ព្រះមហាក្សត្រខ្មែរគ្រប់អង្គ ។

ជំពូកទី ៣
សមាជិកភាព

មាត្រា ១២.

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ដែលមានអាយុយ៉ាងតិច១៨ ឆ្នាំនិងមានសិទ្ធិពលរដ្ឋអាចចូលជាសមាជិកគណបក្សនយោបាយបាន ។

មាត្រា ១៣.

ការចូលជាសមាជិកនៃគណបក្សនយោបាយ ត្រូវផ្អែកលើគោលការណ៍ស្ម័គ្រចិត្ត ។
សមាជិកគណបក្សនយោបាយអាចលាឈប់ពីគណបក្សនយោបាយបានគ្រប់ពេលវេលាដោយមិនបាច់បញ្ជាក់ពីមូលហេតុឡើយ ។

មាត្រា ១៤.

សមាជិកគណបក្សនយោបាយមានសិទ្ធិ កាតព្វកិច្ចដូចគ្នាស្របតាមលក្ខន្តិកៈនៃគណបក្សនយោបាយ ។

មាត្រា ១៥

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរម្នាក់ មិនអាចជាសមាជិកគណបក្សនយោបាយលើសពីមួយក្នុងពេលតែមួយបានទេ ។ ក្នុងករណីដែលបុគ្គលមួយរូបចូលរួមជាសមាជិកគណបក្សនានាយ៉ាងច្រើន សមាជិកភាពក្នុងគណបក្សនយោបាយចុងក្រោយត្រូវចាត់ទុកជាបានការ ។

បុព្វជិត មន្ត្រីតុលាការ កងយោធពលខេមរភូមិន្ទ និងកងកំលាំងនគរបាលជាតិអាចចូលរួមជាសមាជិកគណបក្សនយោបាយនានាបាន តែមិនត្រូវធ្វើសកម្មភាពគាំទ្រ ឬប្រឆាំងគណបក្សនយោបាយណាមួយឡើយ ។ គណបក្សនយោបាយមិនត្រូវរៀបចំរចនាសម្ព័ន្ធចាត់តាំងក្នុងស្ថាប័នសាសនា តុលាការ កងយោធពលខេមរភូមិន្ទ និងកងកំលាំងនគរបាលជាតិទេ ។

មាត្រា ១៦

សមាជិកគណបក្សនយោបាយត្រូវបាត់បង់ សមាជិកភាពរបស់ខ្លួនក្នុងករណីណាមួយដូចខាងក្រោមនេះ ៖

- ១- បានលាយបំប្លែង ឬបានបោះបង់សមាជិកភាពនៃគណបក្សនយោបាយ ។
- ២- ត្រូវបានបណ្តេញចេញពីគណបក្សនយោបាយ ស្របតាមលក្ខន្តិកៈរបស់គណបក្សនយោបាយសាមី ។

ជំពូកទី ៤

អង្គការនាំរបស់គណបក្សនយោបាយ

មាត្រា ១៧

អង្គការដឹកនាំរបស់គណបក្សនយោបាយនីមួយៗ ត្រូវមានយ៉ាងតិចដូចខាងក្រោម៖

- មហាសន្និបាត ឬសមាជ ឬអង្គការសមមូល ។
- ក្រុមប្រឹក្សាជាតិ ឬគណៈកម្មាធិការកណ្តាល ឬអង្គការសមមូល ។
- គណៈកម្មាធិការនាយក ឬគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ ឬអង្គការសមមូល ។
- គណៈកម្មាធិការអាជ្ញាកណ្តាល ឬគណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ ឬគណៈកម្មាធិការវិវាទ ឬអង្គការសមមូល ។

ឈ្មោះអង្គការដឹកនាំរបស់គណបក្សនយោបាយគ្រប់ជាន់ថ្នាក់នេះ អាចប្រែប្រួលអាស្រ័យទៅតាមការកំណត់របស់លក្ខន្តិកៈរបស់គណបក្សនយោបាយនីមួយៗ ។

មាត្រា ១៨

អាណត្តិ ភារកិច្ច ការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់អង្គការដឹកនាំរបស់គណបក្សនយោបាយនីមួយៗតាមការកំណត់ដូចមាន ចែងក្នុងមាត្រា ១៧ នៃច្បាប់នេះ និងអង្គការនានាទៀតរបស់គណបក្សនយោបាយត្រូវកំណត់ក្នុងលក្ខន្តិកៈឬបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង ។

ជំពូកទី ៥

ការចុះបញ្ជីគណបក្សនយោបាយ

មាត្រា ១៩

ដើម្បីទទួលបានសុពលភាពដូចមានចែងក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌទី ២ មាត្រា ៩ នៃច្បាប់នេះ គណបក្សនយោបាយត្រូវសុំចុះបញ្ជី គណបក្សនយោបាយដោយត្រូវមានសមាជិកយ៉ាងតិច ៤ ០០០ នាក់ មកពីបណ្តាខេត្ត ក្រុងមួយចំនួន ។

មាត្រា ២០

គណបក្សនយោបាយត្រូវបំពេញបែបបទ និងលក្ខខ័ណ្ឌដូចខាងក្រោម :

- ១- ពាក្យសុំចុះបញ្ជីគណបក្សនយោបាយ ត្រូវមានហត្ថលេខារបស់ប្រធានគណបក្សនយោបាយ ។
- ២- ឈ្មោះជាអក្សរពេញ និងអក្សរកាត់ និងសញ្ញាសំគាល់របស់គណបក្សនយោបាយ ។
- ៣- អាស័យដ្ឋាននៃទីស្នាក់ការកណ្តាលរបស់គណបក្សនយោបាយ ។
- ៤- ច្បាប់ដើមនៃលក្ខន្តិកៈគណបក្សនយោបាយចំនួនពីរច្បាប់ ។
- ៥- បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់គណបក្សនយោបាយ ប្រសិនបើមាន ។
- ៦- គោលនយោបាយ និងកម្មវិធីនយោបាយសំខាន់ៗរបស់គណបក្សនយោបាយ ។
- ៧- សេចក្តីថ្លែងការណ៍ជាលាយលក្ខណ៍អក្សររបស់គណបក្សនយោបាយស្តីពីការគោរពរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ច្បាប់ស្តីពី គណបក្សនយោបាយ និងបទបញ្ញត្តិផ្សេងៗជាធរមាន និងគោលការណ៍នៃលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យសេរីពហុ បក្ស និងការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស
- ៨- បញ្ជីឈ្មោះដោយមានអាយុ អាស័យដ្ឋាន និងស្នាមមេដៃរបស់សមាជិកទាំង ៤០០០ នាក់ ដោយមាន បញ្ជាក់ លេខប័ណ្ណ សមាជិកគណបក្ស និងកាលបរិច្ឆេទនៃការចូលរួមសមាជិកភាពគណបក្សនយោបាយ ។
- ៩- ដីប្រវត្តិសង្ខេបរបស់ប្រធាន ឬស្ថាបនិកចំនួន ៣ នាក់យ៉ាងតិច ក្នុងមួយនាក់មួយច្បាប់ដោយមានបិទ រូបថតទំហំ ៤ គុណនឹង៦ ។
- ១០- សេចក្តីប្រកាសអំពីគណនីធនាគារ នៅធនាគារក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដែលបានការទទួល ស្គាល់ពីធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ។
- ១១- បង្កាន់ដៃថ្លៃអាករ ចុះបញ្ជីគណបក្សនយោបាយមួយច្បាប់ ។ ថ្លៃអាករនេះត្រូវកំណត់ដោយ ប្រកាសអន្តរក្រសួងមហាផ្ទៃ និងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ។

មាត្រា ២១

ក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវចេញបង្កាន់ដៃទទួលពាក្យសុំមួយច្បាប់អោយគណបក្សនយោបាយ ដែលបានបំពេញទំរង់បែបបទគ្រប់គ្រាន់តាមការកំណត់ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ២០ នៃច្បាប់នេះ ។

មាត្រា ២២

ក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវពិនិត្យខ្លឹមសារនៃសំណុំឯកសាររបស់គណបក្សនយោបាយបន្ទាប់ពីថ្ងៃចេញបង្កាន់ដៃទទួលពាក្យ សុំ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ២១ នៃច្បាប់នេះ ។

ក្នុងរយៈពេលយ៉ាងយូរ ៣០ ថ្ងៃ ក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវសំរេចយល់ព្រម ឬមិនព្រមអោយចុះបញ្ជីគណបក្សនយោបាយ ។

មាត្រា ២៣

ក្នុងករណីពិនិត្យឃើញថា សំណុំឯកសាររបស់គណបក្សនយោបាយណាមួយមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ និងត្រឹមត្រូវតាម រដ្ឋធម្មនុញ្ញ ច្បាប់ស្តីពីគណបក្សនយោបាយ និងច្បាប់នានាជាធរមាន ក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវធ្វើលិខិតឆ្លើយតបស្តីពីការយល់ព្រម អោយចុះបញ្ជី ផ្ញើជូនទៅសាមីគណបក្សនយោបាយនោះវិញ ដោយភ្ជាប់ជាមួយនូវលក្ខន្តិកៈមួយច្បាប់ ដែលមានចែងបញ្ជាក់ កាលបរិច្ឆេទនៃការចុះបញ្ជីគណបក្សនយោបាយ ដោយមានចុះហត្ថលេខា និងត្រារបស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ ។

មាត្រា ២៤

ក្នុងករណីពិនិត្យឃើញថា សំណុំឯកសាររបស់គណបក្សនយោបាយ ដែលមិនទាន់មានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ និងត្រឹមត្រូវ តាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ច្បាប់ស្តីពីគណបក្សនយោបាយ និងច្បាប់នានាជាធរមាន ។ ក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវធ្វើលិខិតជូនដំណឹងផ្ញើជូនទៅ សាមី គណបក្សនយោបាយនោះវិញ ។ គណបក្សនយោបាយនោះត្រូវបំពេញបន្ថែមលើសំណុំឯកសារតាមលិខិតជូនដំណឹងរបស់ ក្រសួងមហាផ្ទៃយ៉ាងយូរ ១៥ ថ្ងៃចាប់ពីថ្ងៃទទួលបានលិខិតនេះ ។ បើបូសរយៈពេលកំណត់ ១៥ ថ្ងៃនេះក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវ ធ្វើលិខិតមិនយល់ព្រមអោយចុះបញ្ជីគណបក្សនយោបាយ ផ្ញើជូនទៅសាមីគណបក្សនយោបាយ ។

មាត្រា ២៥

គណបក្សនយោបាយណាដែលក្រសួងមហាផ្ទៃបានចេញលិខិតមិនយល់ព្រមអោយចុះបញ្ជីគណបក្សនយោបាយដូច មានចែង ក្នុងមាត្រា ២៤ នៃច្បាប់នេះ គណបក្សនយោបាយនោះមានសិទ្ធិប្តឹងទៅក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ ។

ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញត្រូវសំរេចក្នុងរយៈពេលយ៉ាងយូរ ៣០ ថ្ងៃបន្ទាប់ពីថ្ងៃទទួលបានពាក្យបណ្តឹងរបស់សាមីគណបក្ស នយោបាយនោះ ។

ក្រោយពីបានទទួលសេចក្តីសំរេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ ដែលសំរេចលើភាពត្រឹមត្រូវ នៃខ្លឹមសារនៃសំណុំឯកសារ របស់ គណបក្សនយោបាយនោះ ក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវចុះបញ្ជីគណបក្សនយោបាយនោះភ្លាម តាមការកំណត់ដូចមានចែងក្នុង មាត្រា ២៣ នៃ ច្បាប់នេះ ។

មាត្រា ២៦

គណបក្សនយោបាយដែលបានចុះបញ្ជីរួចហើយ អាចប្តូរឈ្មោះ ឬកែប្រែគោលនយោបាយ និងកម្មវិធីនយោបាយ សំខាន់ៗ ឬធ្វើវិសោធនកម្មលើលក្ខន្តិកៈបានស្របតាមលក្ខន្តិកៈរបស់គណបក្សនយោបាយខ្លួន ។ ក្នុងករណីនេះ គណបក្សនយោ បាយត្រូវជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅក្រសួងមហាផ្ទៃដោយភ្ជាប់មកជាមួយនូវសំណុំឯកសារថ្មីដែលកែប្រែរួចហើយ ។ ដោយឡែកការផ្លាស់ប្តូរប្រធានគណបក្សនយោបាយត្រូវជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរមកក្រសួងមហាផ្ទៃដោយភ្ជាប់មកជា មួយ នូវជីវប្រវត្តិសង្ខេបរបស់ប្រធានថ្មី ដោយមានបិទរូបថតទំហំ ៤ គុណនឹង ៦ ។

ជំពូកទី ៦

ហិរញ្ញវត្ថុរបស់គណបក្សនយោបាយ

មាត្រា ២៧

- ចាត់ទុកជាហិរញ្ញវត្ថុរបស់គណបក្សនយោបាយចំណូលដែលបានមកពី :
- ១- វិភាគទាន ឬភាគទានរបស់សមាជិក ។
  - ២- ចំណូលផ្សេងៗរបស់គណបក្សនយោបាយដែលបានមកពីការធ្វើអាជីវកម្មស្របច្បាប់ ។
  - ៣- ប្រាក់ពីថវិការបស់រដ្ឋតាមកាលកំណត់ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ២៨ នៃច្បាប់នេះ ។

៤- អំណោយរបស់ក្រុមហ៊ុនឯកជនខ្មែរ ឬសម្បទានិកខ្មែរ ។

៥- ទ្រព្យសម្បត្តិផ្ទាល់របស់គណបក្សនយោបាយ ។

មាត្រា ២៨.-

រដ្ឋអាចផ្តល់ប្រាក់ពីថវិកាជាតិស្មើៗគ្នាដល់គ្រប់គណបក្សនយោបាយសម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងយុទ្ធនាការយោសនា បោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រ ។

គណបក្សនយោបាយណាដែលមិនទទួលបានសន្លឹកឆ្នោតគាំទ្រចំនួន ៣% នៃសន្លឹកឆ្នោតបានការសរុបទូទាំងប្រទេស ឬមិនទទួលបានអាសនៈមួយក្នុងសភា គណបក្សនយោបាយនោះត្រូវសងប្រាក់នោះគ្រប់ចំនួនមករដ្ឋវិញក្នុងរយៈពេល ៣ ខែ យ៉ាងយូរ ចាប់ពីថ្ងៃប្រកាសលទ្ធផលជាស្ថាពរ នៃការបោះឆ្នោត ។

មាត្រា ២៩.-

គណបក្សនយោបាយត្រូវបានហាមឃាត់មិនឱ្យទទួលវិភាគទាន ទោះជាតាមរូបភាពណាក៏ដោយ ពីស្ថាប័នរដ្ឋ សមាគម អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល សហគ្រាសសាធារណៈ គ្រឹះស្ថានសាធារណៈ វិទ្យាស្ថានសាធារណៈឬក្រុមហ៊ុនបរទេស លើកលែងតែករណីដូចមានចែងក្នុង មាត្រា២៨នៃច្បាប់នេះ ។

ជំពូកទី ៧

របាយការណ៍និងការត្រួតពិនិត្យ

មាត្រា ៣០.-

របាយការណ៍ និងឯកសារពាក់ព័ន្ធនឹងគណនេយ្យ ត្រូវតម្កល់ទុករយៈពេលយ៉ាងតិច៧ឆ្នាំ ហើយអាចអនុញ្ញាតអោយ ត្រួតពិនិត្យ ដោយអនុលោមតាមលក្ខន្តិកៈ ឬបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់គណបក្សនយោបាយឬការសម្រេចរបស់តុលាការឬស្ថាប័ន មានសមត្ថកិច្ច ។

មាត្រា ៣១.-

គណបក្សនយោបាយដែលបានចុះបញ្ជីគណបក្សនយោបាយរួចហើយត្រូវផ្ញើរបាយការណ៍មកក្រសួងមហាផ្ទៃ និង ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុអោយបានមុនថ្ងៃទី៣១ ខែ ធ្នូ រៀងរាល់ឆ្នាំ ។ របាយការណ៍ត្រូវចុះហត្ថលេខាដោយ ប្រធានគណបក្សនយោបាយ និងហេរញីក

របាយការណ៍នេះត្រូវមានខ្លឹមសារ និងឯកសារដូចខាងក្រោម :

- ១- សកម្មភាពសំខាន់ៗរបស់គណបក្សនយោបាយ ។
- ២- តារាងតុល្យភាពដែលបង្ហាញនូវប្រាក់ចំណូល និងប្រាក់ចំណាយប្រចាំឆ្នាំតាមប្រភេទ ។ តារាងតុល្យ ភាពនេះត្រូវរៀបចំឡើងដោយគណនេយ្យរបស់គណបក្សនយោបាយ ។
- ៣- បញ្ជីតុល្យការគណនីរបស់គណបក្សនយោបាយនៅក្នុងធនាគារ ។
- ៤- បញ្ជីតុល្យការនៃទ្រព្យសម្បត្តិទាំងអស់របស់បញ្ចូលទាំងទ្រព្យសម្បត្តិជាកម្មសិទ្ធិឬផលកម្រៃក្នុងជំនួញ និងបំណុលរបស់គណបក្សនយោបាយ ។

មាត្រា ៣២.-

ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុត្រូវទទួលខុសត្រូវក្នុងការពិនិត្យបញ្ជីតុល្យការទាំងឡាយដែលមានចែងក្នុងចំណុច ២.៣.៤ មាត្រា ៣១ នៃច្បាប់នេះ ។

ជំពូកទី ៨

ការរំលាយ ការរួមបញ្ចូលគ្នានិងការធ្វើសម្ព័ន្ធភាពគណបក្សនយោបាយ

មាត្រា ៣៣.~

គណបក្សនយោបាយអាចរំលាយខ្លួនឯងបានតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់មហាសន្និបាតដោយអនុលោមតាមលក្ខន្តិកៈ របស់ខ្លួន បន្ទាប់ពីបានធ្វើការជំរះបញ្ជី និងចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់គណបក្សនយោបាយ ។ គណបក្សនយោបាយ ត្រូវជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពីការរំលាយនេះដល់ក្រសួងមហាផ្ទៃភ្លាមដើម្បីលុបឈ្មោះគណបក្សនយោបាយនោះចេញពី បញ្ជីគណបក្សនយោបាយ ។

មាត្រា ៣៤.~

គ្មានសមត្ថកិច្ចណាមានសិទ្ធិរំលាយគណបក្សនយោបាយណាមួយបានឡើយលើកលែងតែគណបក្សនយោបាយនោះ ត្រូវប្រកាសរំលាយតាមសាលក្រមឬសាលដីកាជាស្ថាពររបស់តុលាការ ។

មាត្រា ៣៥.~

គណបក្សនយោបាយដែលត្រូវបានប្រកាសរំលាយដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៣៣ នៃច្បាប់នេះ ការចាត់ចែងទ្រព្យ សម្បត្តិដែលនៅសេសសល់ត្រូវអនុវត្តតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់មហាសន្និបាត ។

មាត្រា ៣៦.~

គណបក្សនយោបាយអាចប្រកាសរួមបញ្ចូលគ្នាជាមួយគណបក្សនយោបាយផ្សេងទៀតបានតាមការកំណត់របស់ លក្ខន្តិកៈ ។ ក្នុងករណីដែលលក្ខន្តិកៈមិនបានចែងត្រូវអនុវត្តតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់មហាសន្និបាតគណបក្សនយោបាយ ។

ក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវលុបឈ្មោះគណបក្សនយោបាយដែលបានប្រកាសរួមបញ្ចូលគ្នានោះចេញពីបញ្ជីគណបក្សនយោ បាយបន្ទាប់ពីបានទទួលលិខិតជូនដំណឹងពីការរួមបញ្ចូលនោះ ។

មាត្រា ៣៧.~

គណបក្សនយោបាយអាចធ្វើសម្ព័ន្ធភាពទ្វេភាគីឬពហុភាគីជាមួយគ្នាបានដោយសេរីតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់ គណបក្សនយោបាយនីមួយៗ ។

ជំពូកទី ៩

ទោសប្បញ្ញត្តិ

មាត្រា ៣៨.~

ត្រូវផ្ដន្ទាទោសពិន័យជាប្រាក់ចំនួនបីលានរៀល (៣.០០០.០០០រៀល) ចំពោះគណបក្សនយោបាយណាដែលបាន ប្រព្រឹត្តល្មើសនឹងមាត្រា៣១នៃច្បាប់នេះ ។

ក្នុងករណីមិនរាងចាល ត្រូវផ្ដន្ទាទោសពិន័យជាពិរ ហើយអាចផ្ដន្ទាទោសផ្អាកសកម្មភាពគណបក្ស នយោបាយនោះជាបណ្តោះអាសន្ន ។

មាត្រា ៣៩.~

ត្រូវផ្ដន្ទាទោសពិន័យជាប្រាក់ពីបីលានរៀល (៣.០០០.០០០រៀល) ដល់ប្រាំលានរៀល (៥.០០០.០០០រៀល) ចំពោះ គណបក្សនយោបាយណា ដែលបានប្រព្រឹត្តល្មើសនឹងមាត្រាទី៧ និងមាត្រា ២៩ នៃច្បាប់នេះ ។

ក្នុងករណីមិនរាងចាលត្រូវផ្ដន្ទាទោសពិន័យជាប្រាក់ទ្វេមួយជាពីរហើយអាចផ្អាកសកម្មភាពគណបក្សនយោបាយនោះ ជាបណ្ដោះអាសន្ន ។

មាត្រា ៤០.~

ត្រូវផ្ដន្ទាទោសពិន័យជាប្រាក់ចំនួនមួយលានរៀល (១.០០០.០០០រៀល) ចំពោះជនណាដែលបានប្រព្រឹត្តល្មើសនឹង មាត្រា ៥ និងវាក្យខ័ណ្ឌទី២ នៃមាត្រា១៥ នៃច្បាប់នេះ ។

មាត្រា ៤១.~

ត្រូវផ្ដន្ទាទោសពិន័យជាប្រាក់ចំនួនពីមួយលានរៀល (១.០០០.០០០រៀល) ដល់ប្រាំលានរៀល (៥.០០០.០០០ រៀល) និងឬ ផ្ដន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី១ខែដល់១ឆ្នាំចំពោះជនណាដែលបានប្រព្រឹត្តដូចខាងក្រោម :

- ១-បន្តគ្រប់គ្រង ដឹកនាំគណបក្សនយោបាយដែលក្រសួងមហាផ្ទៃមិនយល់ព្រមអោយចុះក្នុងបញ្ជី គណបក្សនយោបាយ ឬ
- ២-បន្តគ្រប់គ្រង ដឹកនាំគណបក្សនយោបាយដែលតុលាការបានចេញសាលក្រមឬសាលដីកាជាស្ថាពរ រំលាយរួចហើយ ឬ
- ៣-គ្រប់គ្រងដឹកនាំគណបក្សនយោបាយដោយមិនបានសុំចុះឈ្មោះក្នុងបញ្ជីគណបក្សនយោបាយក្នុងរយៈ ពេលលើសពី ១៨ខែ គិតចាប់ពីថ្ងៃធ្វើការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងគណៈកម្មាធិការបណ្ដោះអាសន្នដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៩ នៃ ច្បាប់នេះ ឬ
- ៤-នៅតែបន្តបើកទិស្នាក់ការគណបក្សនយោបាយខ្លួន ទោះជាមានសាលក្រម ឬសាលដីកាជាស្ថាពររបស់ តុលាការ សម្រេចរំលាយឬផ្អាកសកម្មភាពគណបក្សនយោបាយនោះក៏ដោយ ។

មាត្រា ៤២.~

ចំពោះជនណាដែលបានប្រព្រឹត្តល្មើសនឹងមាត្រា៦ នៃច្បាប់នេះត្រូវផ្ដន្ទាទោសតាមច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌជាធរមាន ។

ជំពូកទី ១០

អន្តរបញ្ញត្តិ

មាត្រា ៤៣.~

បន្ទាប់ពីច្បាប់នេះចូលជាធរមាន គណបក្សនយោបាយទាំងអស់ដែលបានចុះបញ្ជីគណបក្សនយោបាយតាមការ កំណត់របស់អ៊ុនតាក់១៩៩៣ ត្រូវបញ្ជូនសំណុំឯកសារតាមការកំណត់ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា២០ នៃច្បាប់នេះ លើកលែង តែចំណុចទី១១ មកតម្កល់ទុកនៅក្រសួងមហាផ្ទៃវិញ ក្នុងរយៈពេល៩០ថ្ងៃយ៉ាងយូរ ។

បើហួសរយៈពេលដូចបានកំណត់ខាងលើនេះ ត្រូវចាត់ទុកជាគណបក្សនយោបាយនោះបានបោះបង់ការចុះបញ្ជី គណបក្សនយោបាយ ។

ជំពូកទី ១១

អវសានបញ្ញត្តិ

មាត្រា ៤៤.~

បទប្បញ្ញត្តិទាំងឡាយណាដែលផ្ទុយនឹងច្បាប់នេះត្រូវចាត់ទុកជានិរាករណ៍ ។

មាត្រា ៤៥.~

ច្បាប់នេះត្រូវប្រកាសជាការប្រញាប់ ។